

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON
TILINPÄÄTÖS
2017

Sisällysluettelo:

1. Toimintakertomus.....	3
1.1. Johdon katsaus	3
1.2. Vaikuttavuus.....	5
1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus	5
1.3. Toiminnallinen tehokkuus.....	6
1.4. Tuotokset ja laadunhallinta	5
1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	7
1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	12
1.6. Tilinpäätösanalyysi.....	13
1.6.1. Rahoituksen rakenne.....	13
1.6.2. Käyttösuunnitelman toteutuminen.....	16
1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma	17
1.6.4. Tase.....	18
1.6.5. Rahaston rahoituslaskelma.....	21
1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	22
1.8. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	22
2. Tuotto- ja kululaskelma.....	23
3. Tase.....	24
4. Rahoituslaskelma.....	25
5. Liitetiedot.....	26
6. Allekirjoitukset.....	37

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Vuosi 2017 oli maatilainvestointeja ja tilanpidon aloittamista koskevien tukijärjestelmien osalta Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014–2020 toimeenpanon kolmas vuosi. Maaseutuohjelman rahoituskehystä käytetään rakennetoimenpiteissä etupainotteisesti, jotta ohjelmakauden lopussa pystytään varmistamaan EU-rahoituksen kotiutus. Käytännössä tämä tarkoittaa, että maaseutuohjelman toteutuksen alkuvaiheessa suurin osa investointiavustusten rahoituskohteista on EU-osarahoitteisia ja rahoitukseen käytetään valtion talousarvion momenttia. Rahoituskauden loppua kohden investointikohteita siirretään yhä enemmän Makerasta rahoitettaviksi. Tällä varmistetaan EU-rahoituksen kotiutus rahoituskauden sääntöjen vaatimassa ajassa.

Maatalouden investointitukea voi hakea jatkuvasti. Päätökset tehdään valintamenettelyyn perustuen varojen puitteissa tukijaksoittain, joita kertomusvuonna oli neljä. Makeran muu toiminta, kuten tutkimus- ja kehittämishanketoiminta, tilusjärjestelyihin liittyvä maanhankinta sekä peruskuivatustoiminnan rahoittaminen jatkuivat tilikautena aiempien vuosien kaltaisena.

Makerasta myönnettiin avustuksia yhteensä noin 23,8 miljoonaa euroa. Yhteensä Makeran varoja sidottiin kertomusvuonna 31,9 miljoonaa euroa. Käytettävissä olevia varoja kertyi 123,2 miljoonaa euroa kun varoihin lasketaan mukaan vuodelta 2016 siirtyneet sitomattomat varat.

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman yksi kärkihankkeista on Suomalaisen ruuantuotannon kannattavuuden ja kilpailukyvyn sekä kauppataaseen parantaminen. Kärkihankevaroin mahdollistetaan vuosina 2016–2019 maatalojen tuotantorakennetta parantavien, kustannuksia vähentävien, sekä uuden teknologian ja prosessien käyttöönottoa tukevien investointien rahoitus. Lisäksi panostetaan erityisesti ympäristön tilaa, eläinten hyvinvointia sekä uusiutuvan energian käyttöä edistävien investointien rahoitukseen. Lisärahoitus on käytettävissä myös muihin hallitusohjelman ruuantuotannon kannattavuutta edistäviin toimenpiteisiin. Kärkihankkeen toteutusta varten Makeraan osoitettiin 90,0 miljoonan lisärahoitus, josta 11,0 miljoonan euron osuus kohdistui vuodelle 2016, 30,0 miljoonaa kohdistui vuodelle 2017 ja 49,0 miljoonaa euroa osoitettiin Makeraan kohdennettavaksi vuodelle 2018. Vuoden 2017 kolmannen lisätalousarvion valmistelun yhteydessä hallitus linjasi, että 25,0 miljoonaa euroa käytettäisiin syksyn vaikeista korjuuolosuhteista kärsineiden maatalousyrittäjien tukemiseen, josta 10,0 miljoonaa euroa on hallinnonalan sisäistä uudelleen kohdennusta Makeraan 2018 siirrettäväksi tarkoitettua määrärahaa. Siirto talousarviosta Makeraan vuonna 2018 on siten 39,0 miljoonaa euroa.

Maatalojen lyhyen aikavälin maksuvalmiuden parantamiseksi valtioneuvosto antoi vuonna 2016 lain maataloille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävistä valtioneuvoston takauksista (922/2016, valtioneuvostonlaki). Vuonna 2017 Makerasta myönnettiin annetun lain mukaisia takauksia 32,4 miljoonaa euroa. Lain tarkoituksena on helpottaa tilapäisiä taloudellisia vaikeuksia maataloilla, jotka kuitenkin omaavat edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan. Laki uusista valtioneuvoston takauksista helpottaa tilojen maksuvalmiutta ja kehittämistä mahdollistamalla tilapäisrahoituksen järjestämisen yhdellä valtion takaamalla maksuvalmiuslainalla.

Vuonna 2017 Makerasta myönnettiin maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007, rakennetukilaki) mukaisia valtioneuvoston takauksia 12,6 miljoonaa euroa myöntövaltuuden ollessa 14 miljoonaa euroa. Valtioneuvoston takauksen käyttö laajennettiin koskemaan myös energiainvestointeja, joiden on todettu täyttävän tukikelpoisuuden edellytykset ja jotka on todettu rahoituskelpoiksi. Laajennuksen ei arvioida muuttavan takauksiin liittyviä riskejä muihin vastaaviin jo valtioneuvoston takauksen piirissä oleviin tukikohteisiin nähden.

Kertomusvuonna maa- ja metsätalousministeriö ryhtyi varotoimenpiteisiin afrikkalaisen sikaruton ehkäisemiseksi. Yhtenä toimenpiteenä päätettiin myöntää tukea sikatarhojen suoja-aitojen rakentamiseen. Tätä tarkoitusta varten Makeran käyttösuunnitelmaan otettiin 1,2 miljoonaa euroa. Suomessa ei ole koskaan tavattu afrikkalaista sikaruttoa, mutta riski taudin leviämiseksi Suomeen on merkittävä. Ainoa mahdollisuus estää luonnonvaraisten ja tarhattujen sikojen pääsy kosketuksiin toistensa kanssa on estää tämä riittävällä aitauksella. Vuonna 2017 sikatarhojen aitauksustannusavusta myönnettiin 0,15 miljoonaa euroa. Vuoden 2018 Makeran käyttösuunnitelmassa avustukseen osoitettu summa on 0,3 miljoonaa euroa.

Valtion vuoden 2017 ensimmäisessä lisätalousarviossa Makeraan osoitettiin 3,0 miljoonan euron määräraha siirtana maatalouden kannattavuuden turvaamiseen osoitetusta määrärahasta (ns. kriisipakettirahoitus). Määräraha on tarkoitettu sidottavaksi vuonna 2018 sellaisiin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeisiin, joilla voidaan edistää maataloustuotteiden kilpailukykyä niin Suomessa kuin vientimarkkinoilla. Syksyllä 2017 avattiin Makeraan osoitetuilla varoilla maa- ja elintarviketalouden lisähaku maataloustuotteiden kilpailukykyä ja ruokaviennin edellytysten parantamiseksi.

Makeran käyttösuunnitelma vuodelle 2018 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2019–2022 hyväksyttiin johtokunnassa lokakuussa 2017. Vuonna 2018 avustuksiin on osoitettu Makerasta 44,8 miljoonaa euroa, vuoden 2018 käyttösuunnitelman mukaisten menojen ollessa kokonaisuudessaan 61,70 miljoonaa euroa.

Rahaston nykyisen johtokunnan toimikausi alkoi vuoden 2017 alusta. Johtokunnan kokoonpano oli vuoden 2017 lopussa seuraava:

Puheenjohtaja		Varapuheenjohtaja	
osastopäällikkö	Minna-Mari Kaila	johtaja	Sari Forsman-Hugg
Jäsenet		Pysyvät asiantuntijat	
lainsäädäntöneuvos	Jyri Inha	kehityspäällikkö	Esa Ala-Kantti
maatalousylitarkastaja	Sanna Koivumäki	toimitusjohtaja	Sami Iltanen
talousylitarkastaja	Marjatta Koskinen	maatalousjohtaja	Timo Kalliomäki
tutkimuspäällikkö	Juha Lappalainen	yksikön päällikkö	
toiminnanjohtaja	Jonas Laxåback	taloustarkastaja	Virpi Myllykoski
yksikönjohtaja	Esko Leinonen		
lainsäädäntöneuvos	Mika Saari		
Johtokunnan sihteeri			
erityisasiantuntija	Aulis Kuusela		
maatalousekonomisti	Saara Meurasalo		

Makeran johtokunta kokoontui kertomusvuoden aikana kaksi kertaa.

1.2. Vaikuttavuus

1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan yhteiskunnallisiksi vaikuttavuustavoitteiksi on asetettu mm. maaseudun säilyttäminen elinvoimaisena paikkana asua ja yrittää, biotalouteen ja ruokaan perustuvien liiketoimintojen kilpailukykyisen kasvun edellytysten varmistaminen, luonnonvarojen kestävä käyttö sekä vastuullisuus. Lisäksi pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman yhtenä kärkihankkeena on maatalouden kannattavuuden ja kilpailukyvyn turvaaminen. Makeraan on osoitettu merkittävä määrä lisärahoitusta, joilla turvataan tuotantorakennetta parantavien, kustannuksia vähentävien sekä uuden teknologian ja prosessien käyttöönottoa tukevien investointien rahoitus ja panostetaan erityisesti ympäristön tilaa, eläinten hyvinvointia sekä uusiutuvan energian käyttöä edistävien investointien rahoitukseen.

Maatilojen, erityisesti kotieläintilojen määrän väheneminen jatkuu edelleen varsin nopeana. Maatalouden rakenteen ja tuottavuuden kehittämisessä investoinnit ovat ratkaisevassa asemassa. Investoinneilla korvataan tuotannosta poistuvaa kapasiteettia, jotta turvattaisiin kotimainen elintarviketuotanto. Samalla kun siirrytään entistä ajanmukaisemman ja tehokkaamman teknologian käyttöön, voidaan myös parantaa tuotannon tehokkuutta, työn tuottavuutta, eläinten hyvinvointia ja yrittäjän jaksamista huomioiden entistä laajemmin ympäristöasiat ja esimerkiksi panostaa uusiutuvan energian käyttöön. Suuntaamalla tukea investointeihin tuki ohjautuu tulevaisuuteen panostaville ja toimintaa aktiivisesti kehittäville tiloille.

Tilojen keskikoko niin pinta-alan, eläinmäärien kuin tilakohtaisten tuotantomäärien perusteella mitattuna on kasvanut. Tilamäärän vähenemisestä huolimatta tuotannon kokonaismäärä on pysynyt lähes ennallaan. Luonnonvarakeskuksen tutkimuksen *Maatalouden rakennekehitys ja investointitarve vuoteen 2030* (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 19/2017) mukaan maatalouden investoinnit ovat moottori, joka pitää maatalouden tuottavuuskasvun, elinkelpoisuuden ja tuotannon kokonaismäärän käynnissä. Investointien hiljentyessä nämä tekijät kääntyvät vähitellen laskuun ja vaikuttavat viimeistään muutaman vuoden viiveellä myös elintarviketeollisuuden kotimaisen raaka-aineen saantiin. Investointiavustusten rooli on investointien toteutumisen kannalta hyvin keskeisessä asemassa, sillä arvioiden mukaan jopa kaksi kolmasosaa investoinneista jäisi tekemättä ilman avustusta. Samalla on keskeistä varmistua siitä, että avustukset kohdentuvat pitkäkestoisiin ja tarkoituksenmukaisiin investointeihin.

Makerasta myönnettävä tutkimus- ja kehittämisrahoitus muodostaa olennaisen osan ministeriön sitomattomasta tutkimus- ja kehittämisrahoituksesta. Tutkimus tuottaa tietoa ja innovaatioita maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun kehittämiseksi ja poliittisen päätöksenteon tueksi. Viime vuosina Makerasta myönnettävän tutkimusrahoituksen käytännön vaikuttavuuteen on kiinnitetty entistä enemmän huomiota. Vaikuttavuuden varmistaminen lähtee jo hakujen painopisteiden valinnasta. Vuonna 2017 ja sen jälkeen rahoitetuilta hankkeilta edellytetään loppuraportoinnin yhteydessä myös toimintasuosituksia ("Policy brief"). Hankkeiden arviointi- ja valintaprosessissa on korostettu hankkeita, joissa yritykset ovat mukana, ja joilla on selvä kytkentä käytännönläheiseen kehittämiseen. Näin hankkeiden tulokset saadaan vietyä nopeasti ja tarkoituksenmukaisesti käytäntöön.

Makerasta tutkimusrahoituksella rahoitetaan myös maatalouden ympäristövaikutusten ja maataloustuotteiden terveysvaikutusten tutkimusta. Rahoituksen avulla osallistutaan muiden keskeisten kansallisten (Tekes/Business Finland ja Suomen Akatemia) ja kansainvälisten rahoittajatahojen (EU:n ja pohjoismaisten rahoittajien väliset verkostot) kanssa laajoihin maaseutuelinkeinoja ja ruokaketjua koskeviin tutkimusohjelmiin. Euroopan unionin ja laajemminkin puitteissa tapahtuvaan tutkimukseen osallistuminen on perusteltua muun muassa sellaisissa globaaleissa aiheissa kuin ilmastonmuutos ja sen tuomat vaikutukset, sekä ruokaturva ja kestävä ruoantuotanto. Näillä on merkittävä vaikutus myös Suomen maaseutuelinkeinoihin ja ruokaketjun kilpailukykyyn sekä vientimahdollisuuksiin.

1.3. Toiminnallinen tehokkuus

Maatilatalouden kehittämisrahaston johtokunta ei asettanut rahastolle toiminnallisia tavoitteita kertomusvuodelle¹.

Makeran tehtäviä hoidettiin maa- ja metsätalousministeriössä, Maaseutuviraston eri osastoilla ja Valtiokonttorissa. Päätöksiä Makeran varoista tehtiin maa- ja metsätalousministeriössä, Maaseutuvirastossa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

¹ Maa- ja metsätalousministeriö on asettanut Makeran toiminnalle vuosia 2016-2017 koskien seuraavat toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet; 1) johtokunnan tulee kiinnittää huomiota siihen, että varat kohdennetaan tehokkaasti sellaisiin tukikohteisiin, joiden avulla edistetään hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 tavoitteiden saavuttamista 2) johtokunnan tulee huolehtia, että toiminnassa painottuu erityisesti pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman kärkihanketta ”Suomalainen ruuantuotanto kannattavaksi” tukevat toimet niin investointien rahoituksen kuin tutkimus- ja kehittämishankkeidenkin osalta 3) johtokunnan tulee aktiivisesti kiinnittää huomiota rahaston maksuvalmiuden turvaamiseen.

1.4. Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Investointien rahoitus

Vuosi 2017 oli maatalouden investointien rahoittamisen osalta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 toimeenpanon kolmas vuosi. Maatalouden investointiavustusten rahoitus on kahdesta rahoituslähteestä koostuva kokonaisuus, jonka pohjana on Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020. Investointiavustusten kokonaistarpeeksi on arvioitu 95 milj. euroa vuodessa, josta osa myönnetään ja maksetaan maaseutuohjelman rahoituskehystä (keskimäärin 55 milj. euroa/v) ja osa kokonaan kansallisena lisärahoituksena Makerasta (keskimäärin 40 milj. euroa/vuodessa). EU-osarahoitteisten investointien ja tilanpidon aloittamisen tukeminen rahoitettiin talousarvion momentilta 30.10.40 (maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset) ja korkotukilainat momentilta 30.10.41 (maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki). Kansallisesti rahoitettavien investointiavustusten lisäksi Makeran varoin rahoitettiin myös avustukset peruskuivatukseen ja poro- ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisiin hankkeisiin. Lisäksi eräisiin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisiin kohteisiin oli mahdollista myöntää valtionlainoja Makeran varoin.

EU-osarahoitettua maaseutuohjelman rahoituskehystä käytetään etupainotteisesti siten, että ohjelmakauden lopussa pystytään varmistamaan EU-rahoituksen kotiutus. Käytännössä tämä tarkoittaa, että ohjelman toteutuksen alkuvaiheessa suurin osa rahoituskohteista on EU-osarahoitteisia ja lopukautta kohden kohteita siirretään enenevässä määrin Makerasta rahoitettaviksi.

Kertomusvuonna merkittävä osa maatalouden investointiavustusten rahoituksesta osoitettiin valtion talousarviosta. Makerasta rahoitettiin avustukset mm. salaojitukseen, eläinten hyvinvointia ja tuotantohygieniaa parantaviin investointeihin, kuivaamoinvestointeihin sekä lammas- ja vuohitalouden investointeihin. Investointiavustuksen taso tukikohteittain vaihtelee 10:stä 40 prosenttiin, nuorilla viljelijöillä 10:stä 50 prosenttiin.

Kertomusvuonna maatilojen investointiavustuksia myönnettiin enemmän kuin vuonna 2016. Kaikkiaan vuonna 2017 tehtiin 2094 kappaletta myönteistä maatalouden investointiavustuspäätöstä, joilla myönnettiin avustusta yhteensä noin 107,4 miljoonaa euroa. Kielteisiä päätöksiä tehtiin 147 kappaletta. Myönteisistä avustuspäätöksistä 1145 kappaletta koski maatalouden investointeja Makerasta rahoitettavia kohteita, joihin myönnettiin avustusta yhteensä noin 21,2 miljoonaa euroa. Makerasta myönnettyjen avustusten keskikoko oli siis selkeästi pienempi kuin talousarviosta myönnettävien, mikä on luonnollista, sillä suurin osa kotieläintalouden tuotantorakentamisesta ja kasvihuoneinvestoinnit rahoitettiin talousarviosta.

Maatalouden investointiavustusten lisäksi valtion talousarviosta myönnettiin mm. EU-osarahoitteisena rakennetuista annetun lain mukaisia maatalouden tilanpidon aloittamistukia 301 kappaletta ja poro- ja luontaiselinkeinojen sekä kolttalain mukaisia aloitustukia 11 kappaletta.

Taulukko 1a.

Eu-osarahoitteiset (valtion talousarvion momentti 30.10.40) tuet maatalous ja porotalous 2015-2017

	2015		2016		2017	
	kpl	milj.euroa	kpl	milj.euroa	kpl	milj.euroa
Nuoren viljelijän aloitustuki	127	4,0	300	9,3	301	9,6
Nuoren elinkeinoharjoittajan aloitustuki					11	0,3
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	41	1,7	123	4,7	200	7,6
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	49	8,3	59	8,9	72	7,1
Lihasiipikarjatalouden rakentamisinvestoinnit	6	1,0	18	4,1	10	2,2
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit	110	20,3	255	42,9	311	57,5
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	19	0,7	17	0,6	19	0,7
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen rakentamisinvestoinnit	2	1,0	2	0,05	8	0,4
Sikatalouden rakentamisinvestoinnit	16	0,9	29	3,4	37	6,2
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	111	1,7	178	2,7	244	3,5
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	35	0,8	59	1,2	48	1,0
YHTEENSÄ	522	40,4	1040	77,8	1261	96,1

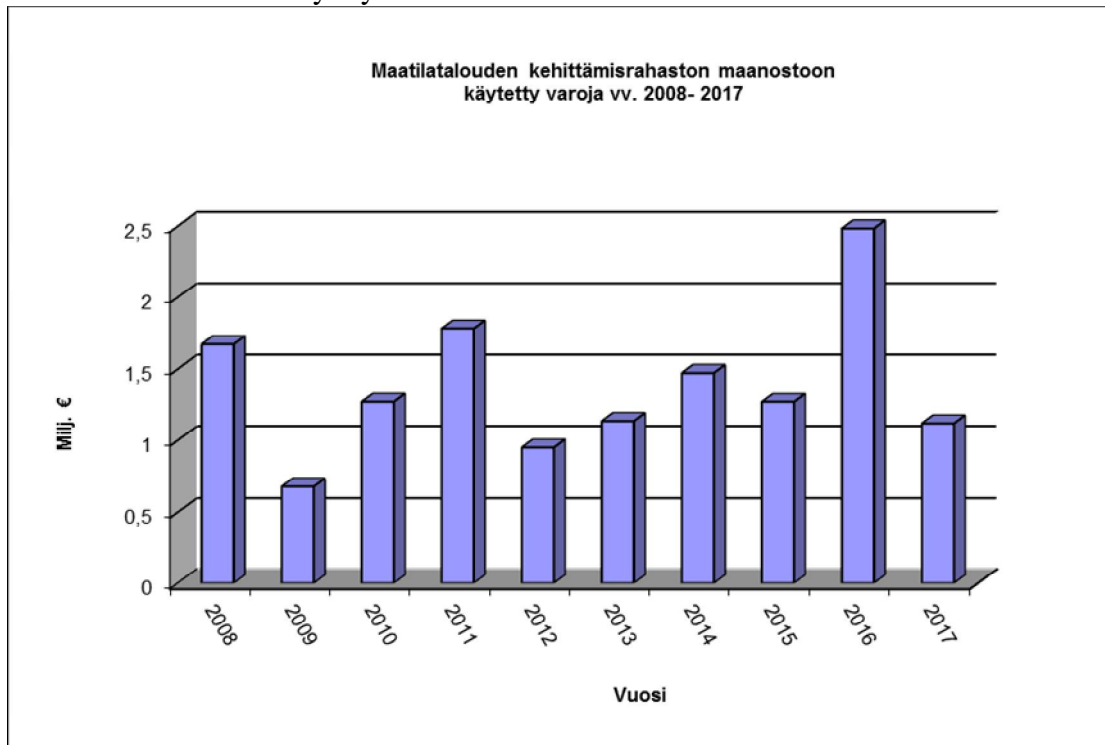
Taulukko 1b. Makerasta kansallisesti rahoitetut tuet maatalous ja porotalous 2017

	kpl	milj. euroa
Hevostalouden rakentamisinvestoinnit	1	0,28
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	33	0,65
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	122	5,14
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	1	0,21
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	4	0,28
Mehiläistalouden koneet ja laitteet	1	0,00
Mehiläistalouden rakentamisinvestoinnit	2	0,04
Sadonkorjuukoneen hankinta yhteiskäyttöön	5	0,08
Salaojitus	618	6,37
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	114	1,59
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	78	0,82
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	165	5,76
Turkistalouden investoinnit	1	0,00
Porotalouden ja luontaiselinkeinojen sekä kolttalain tuet	321	1,91
YHTEENSÄ	1466	23,11

Maanostotoiminta

Maata hankitaan lähinnä vain pienimuotoisten uusjakojen ja tilusjärjestelyjen toteuttamisen helpottamiseksi. Vuonna 2017 maata ostettiin 1,2 miljoonalla eurolla (2,5 miljoonalla eurolla vuonna 2016).

Kuva 1. Maanostoon käytetyt varat vv. 2008–2017.

Makeran hallinnassa oli vuoden 2017 lopussa maata yhteensä 1 523,90 hehtaaria, josta 64 % on peltoa ja 24 % metsää. Vuonna 2016 hallinnassa oli 1 886,40 hehtaaria ja vuonna 2015 hallinnassa oli 1 867,98 hehtaaria.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Käyttösuunnitelmassa oli varattu maaseutuelinkeinojen kehittämistoimintaa koskevan tutkimuksen rahoittamiseen 5,0 miljoonaa euroa, maaseudun valtakunnallisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen 0,51 miljoonaa euroa sekä luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskevan tutkimuksen rahoittamiseen 0,35 miljoonaa euroa.

Makeran maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämishankkeiden haku toteutettiin ensimmäisen kerran kaksivaiheisena. Aiehaku päättyi 15.3. 2017 ja toisen vaiheen haku 11.9.2017. Saapuneista 89 aihakemuksesta valittiin jatkoon 41 hakemusta. Varoja myönnettiin lopulta 19 maa- ja elintarviketalouden kehittämistä koskevaan uuteen tutkimushankkeeseen. Tutkimusrahoitusta kohdennettiin haun painopisteiden mukaisesti maatalouden ympäristövaikutusten tutkimusohjelman toteuttamiseen (MATO-ohjelma), maataloustuotannon riskien hallintaan ja kilpailukyvyyn parantamiseen sekä maatalousmaiden tulevaisuuden käyttöön. Erityisesti toivottiin, että hankkeissa olisi mukana tulosten konkreettinen käytäntöön vieminen jo heti hankkeen alusta alkaen. Hankkeiden arvioinnissa kiinnitettiin yhä enemmän huomiota siihen, että hankkeet ovat monitieteisiä ja että mukana on myös ministeriön ja tutkimuslaitoksen/yliopiston ulkopuolisia rahoittajia.

Makerasta rahoitettiin Luken palvelusopimusta, joka käsittää mm. politiikkaohjelmien suunnittelua ja vaikuttavuusaineistoa, tilastoanalyyskejä sekä indikaattoreja, asiantuntijatukea hallintoon ja kansainväliin prosesseihin, maataloussektorin kasvihuonekaasupäästöjen laskenta- ja raportointityötä sekä ennusteita kasvihuonekaasupäästöjen kehityksestä ja hillinnästä ja sopeutumisen kustannusvaikutuksista sekä SCAR Food2030 -pilottia (0,3 miljoonaa euroa). Osallistuttiin kansainvälisiin tutkimusver-

kostoihin, jossa rahoitettiin kestäväan kotieläintalouteen liittyvää hanketta (0,2 miljoonaa euroa), yhtä maatalouden ICT-teknologiaan, robotiikkaan ja täsmäviljelyyn liittyvää hanketta (0,20 miljoonaa euroa), yhtä maatalouden kasvihuonekaasupäästöihin liittyvää hanketta (0,15 miljoonaa euroa) sekä yhtä kasvinsuojeluun (IPM) liittyvää tutkimushanketta (0,239 miljoonaa euroa).

Vuonna 2017 kansallisen tuen neuvotteluissa sovittiin, että maatalouden kriisipakettiin varatuista varoista voidaan käyttää osa kehittämis- ja selvityshankkeisiin, joilla tuetaan erityisesti ruokaviennin edellytyksiä. Tätä rahaa siirrettiin Makeraan 3,0 miljoonaa. Siitä avattiin syksyllä 2017 haku, joka päättyi joulukuun puolivälissä. Haun painopisteet olivat: 1) Ruokaviennin kehittämis- ja koordinaatiohanke, 2) Vertaileva selvitys maatalouden tuotantotavoista ja ympäristövaikutuksista Suomessa ja muissa maissa sekä 3) Kauran osoittaminen erityisruokavalioon sopivaksi tuotteeksi.

Hakuaika valtakunnallisille maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeille päättyi 20.2.2017. Haun järjesti MMM/RO/Make/Maaseutupolitiikka. Makerasta rahoitettavia tutkimus- ja kehittämishankkeita haettiin teemalla konkreettiset ratkaisumallit ja toimintatavat maakunta- ja sote-uudistuksessa maaseudun palvelujen järjestämisessä, yrittäjyyden edistämässä, osallisuudessa tai maaseututiedon keräämisessä. Läpileikkaavina näkökulmina ovat paikkaperustaisuus, älykäs erikoistuminen, maaseutuvaikutusten arviointi ja/tai kumppanuus. Kaikista hakuun tulleista hankkeista (21 kpl) valittiin Makerasta rahoitettavaksi yhteensä kuusi tutkimushanketta.

Poro- ja luontaiselinkeinojen tutkimuksen hallinnointi siirtyi Lapin ELY-keskukseen vuoden 2016 alusta, mutta asetuksen viivästymisen vuoksi hakuja ei ole päästy avaamaan. Maa- ja metsätalousministeriö rahoitti ennen vuotta 2016 vireille tulleita hankkeita niiden jatkorahoituksen osalta.

Tutkimusten ja hankkeiden rahoitustilanne rahaston kirjanpidossa käy ilmi seuraavasta taulukosta.

Taulukko 2. Makerasta rahoitettujen tutkimusten ja kehittämishankkeiden rahoitustilanne 2017.

Tutkimus tai hanke	Käynnissä 1.1.2017 (kpl)	Uusia (kpl)	Pääty- neet (kpl)	Käynnissä 31.12.2017(kpl)
Maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämishankkeet	84	21	32	73
Luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskevat tutkimukset	8	2	3	7
Valtakunnalliset maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeet	6	6	2	10
Muut tutkimus- ja kehittämishankkeet	2	0	2	0
Yhteensä	100	29	39	90

Valtionvastuu ja valtiontakaos

Valtio on luottolaitokselle vastuussa 100 prosenttiin asti niistä vuodesta 1992 lähtien myönnettyjen maaseutuelinkeinolain mukaisten valtionlainojen lopullisista menetyksistä, jotka johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä siltä osin kuin lainan vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja. Makeran vastuusitoumukset koskevat elinkeinoharjoittajina toimiville kotitalouksille myönnettyjä valtionlainoja.

Vuoden 1993 alusta lukien valtio on ollut edellä mainituin tavoin 80 prosenttiin asti vastuussa ennen vuotta 1992 maatalatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyjen maatalatalouden luottojen menetyksistä. Edellytyksenä on, että lainaa ei olisi voitu ennen vuotta 1993 irtisanoa.

Rahaston vastuut olivat 31.12.2017 yhteensä 56,9 miljoonaa euroa (vuonna 2016 73,0 miljoonaa euroa).

Taulukko 3. Valtion vastuut 31.12.2017

Vastuu %	1.1.2017	Muutos 2017	31.12.2017
100	72 611 317,14	-15 947 675,32	56 663 641,82
80	392 841,33	-179 806,82	213 034,51
Yhteensä vastuusitoumukset	73 004 158,47	-16 127 482,14	56 876 676,33

Maatalouden rakennetuista annetun lain mukainen valtioneuvoston kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 80 miljoonaa euroa. Vuonna 2017 oli mahdollista myöntää valtioneuvoston kohteena olevien lainojen pääomalle; takauksia myönnettiin 56 kpl (41 kpl vuonna 2016, 17 kpl vuonna 2015), yhteensä valtioneuvoston kohteena olevien lainojen pääomalle (9,5 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja 4,4 miljoonaa euroa vuonna 2015). Takauksen kohteena olevien investointien keskimääräinen tukikelpoinen kustannus oli noin 1 138 000 euroa (1 160 000 euroa vuonna 2016 ja 1 060 000 euroa vuonna 2015). Takausta myönnettiin keskimäärin noin 225 000 euron lainapääomalle (vuonna 2016 keskimäärin 231 930 euron lainapääomalle, vuonna 2015 keskimäärin noin 257 000 euron lainapääomalle). Valtioneuvoston kohteista voidaan myöntää lypsy- ja nautakarjainvestointien, sikatalouden, lihasiipikarjatalouden, lammas- ja vuohitalouden, hevostalouden, kasvihuonetuotannon ja turkistarhauksen rakentamisinvestointeihin. Loppuvuonna 2017 valtioneuvoston kohteista laajennettiin koskemaan myös energiainvestointeja. Valtion takaama lainamäärä nousi 46,9 miljoonaan euroon.

Taulukko 4. Valtion takaama (rakennnetukilaki) lainamäärä vuosina 2012–2017 (euroa).

Vuosi	
2012	24 107 784
2013	25 969 272
2014	34 365 495
2015	40 005 073
2016	40 083 236
2017	46 874 308

Maatiloille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävistä valtioneuvoston kohteista annetun lain mukainen takausten enimmäismäärä on 160 miljoonaa euroa. Myöntämisvaltuutta käytettiin 32,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2017 lopussa valtion takaama lainamäärä tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville maatalousyrittäjille oli 29,0 miljoonaa euroa.

Valtioneuvoston kohteista mahdollisesti aiheutuvat menot maksetaan Makeran varoista. Toistaiseksi kehittämisrahaston menetykset vastuiden toteutumisesta ovat olleet varsin vähäiset. Vuonna 2017 takauksista ei aiheutunut tappioita. Saatujen takausprovisioiden määrä oli 954 427 euroa. Valtion varoista myönnettyjen lainojen valtionvastuuhyvityksiä ei maksettu.

Taulukko 5. Makeran maksamat valtionvastuuhyvitykset ja takaustappiot (euroa).

Vuosi	Valtiontakaus	Valtionvastuu- hyvitykset	Yhteensä	Saadut takaus- provisiot
2012	227 231	141 161	368 391	309 995
2013	0	77 763	77 763	372 717
2014	70 000	31 508	101 508	451 925
2015	0	20 376	20 376	541 204
2016	170 856	105 300	276 156	586 188
2017	0	0	0	954 427
Yhteensä	468 087	376 108	844 194	3 216 455

Takaisinperinnät

Makeran varoista myönnettyjä tukia koskevia takaisinperintäpäätöksiä tehtiin vuonna 2017 24 kappaletta (vuonna 2016 33 kappaletta ja vuonna 2015 36 kappaletta). Takaisinperittäväksi määrättiin kaikkiaan vuonna 2017 noin 206 000 euron (vuonna 2016 noin 341 000 euron ja vuonna 2015 noin 696 000 euron) verran avustusta ja valtionlainaa, joista vuoden 2017 aikana saatiin takaisinperityksi noin 139 000 euroa (vuoden 2016 aikana noin 135 000 euroa ja vuoden aikana 2015 noin 186 000 euroa). Saatavien perintä jatkuu edelleen vuonna 2018.

1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Makeralla ei ole palkattua henkilökuntaa. Makeran hallinnolliset tehtävät sekä maksuliikenne- ja kirjanpito tehtävät hoidetaan Maaseutuvirastossa ja tilojen myyntihintasaamisten sekä koltt- ja peruskuivatuslainojen perintä hoidetaan Valtiokonttorissa. Maa- ja metsätalousministeriössä Makeraan liittyviä tehtäviä hoidetaan ruokaosastolla. Mavissa Makeran hallinnollisia tehtäviä hoidettiin maaseutuelinkeino-osastolla noin 0,06 henkilötyövuoden ja varainhoito-osastolla maksuliikenne- ja kirjanpito tehtäviä noin kahden henkilötyövuoden verran.

1.6. Tilinpäätösanalyysi

1.6.1. Rahoituksen rakenne

Makeran vuoden 2017 käyttösuunnitelma on esitetty yksityiskohtaisesti liitteessä 2. Alla olevassa taulukossa 6 on kooste tulo- ja menoeristä vuosilta 2013–2017.

Taulukko 6. Käyttösuunnitelma vv. 2013–2017, miljoonaa euroa.

1. TULOT JA MENOT MILJ. EUROA	milj. €		Kertynyt/sidottu				
	Muutos	%	V.2017	V.2016	V.2015	V.2014	V. 2013
TULOT							
Lainojen korot ja lyhennykset	-5,81	-24,0	18,34	24,15	29,47	35,25	40,63
Tilojen myyntihintojen korot ja lyhennykset	0,52	19,7	3,13	2,62	1,18	2,18	2,27
Muut tulot	0,40	55,4	1,12	0,72	0,70	0,59	0,56
Tulot EU:lta	0,03	-94,6	0,00	-0,03	7,94	23,71	25,01
Yhteensä	-4,86	-17,7	22,59	27,46	39,29	61,72	68,46
Siirtyneet sitomattomat varat	6,79	11,2	67,55	60,76	45,27	90,15	128,16
Lainojen ja avustusten peruutukset	0,01	64,9	0,02	0,01	0,15	0,08	0,13
Siirto valtion talousarviosta	22,00	200,0	33,00	11,00	0,25		
Yhteensä	28,80	40,1	100,57	71,77	45,67	90,23	128,29
Tulot yhteensä	23,94	24,1	123,17	99,23	84,96	151,95	196,76
MENOT							
Sijoitusmenot	-1,54	-54,6	1,28	2,81	2,13	3,46	3,23
Kulutusmenot	1,78	6,2	30,64	28,86	22,07	103,22	103,38
Menot yhteensä	0,24	0,8	31,92	31,68	24,20	106,68	106,60
Siirtyy sitomattomina seuraavalle vuodelle	23,69	39,0	91,24	67,55	60,76	45,27	90,15

Makeran tulorahoitus koostuu rahaston oman toiminnan ja siirtotalouden tuloista. Oman toiminnan tuloja ovat lainasaamisten lyhennykset ja korot, rahaston varoilla hankittujen maa- ja vesialueiden myyntihinnat sekä muut tulot. Siirtotalouden tulot ovat tuloja EU:lta, joita komissio maksaa välimaksuina Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2007-2013 raportoituja suoritettuja menoja vastaavasti. Tuloihin kuuluvat myös edelliseltä vuodelta siirtyneet sitomattomat varat, talousarviosiirrot sekä lainojen ja avustusten peruutukset.

Tulorahoituksen perusrakenne on muuttunut vuodesta 2013 vuoteen 2017 siten, että vaikka oman toiminnan ja siirtotalouden tulojen reaalinäärä onkin laskeva, niiden osuus tulorahoituksesta on kasvanut samalla kun siirtyneiden sitomattomien varojen ja talousarviosiirtojen osuus on laskenut vuoteen 2016 saakka. EU-tulot ovat loppuneet kokonaan 2016, mutta talousarviosiirron sekä edelliseltä vuodelta siirtyneiden sitomattomien varojen ansiosta tulorahoitus on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuoden 2017 tulojen kokonaiskertymä oli 123,17 miljoonaa euroa. Se oli noin 24 prosenttia suurempi kuin vuonna 2016 (99,23 miljoonaa euroa), vuonna 2015 kertymä oli 84,96 miljoonaa euroa.

Siirtyneiden sitomattomien varojen jälkeen seuraavaksi suurin tuloerä oli 33 miljoonan suuruinen talousarviosiirto. Valtion varoista myönnettyjen lainojen koroista ja lyhennyksistä kertyi yhteensä 18,34 miljoonaa euroa. Lainakanta supistui edelleen, minkä vuoksi lainoista kertyi lähes kuusi miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2016, jolloin kertyi 24,15 miljoonaa euroa. Vuonna 2015 lai-

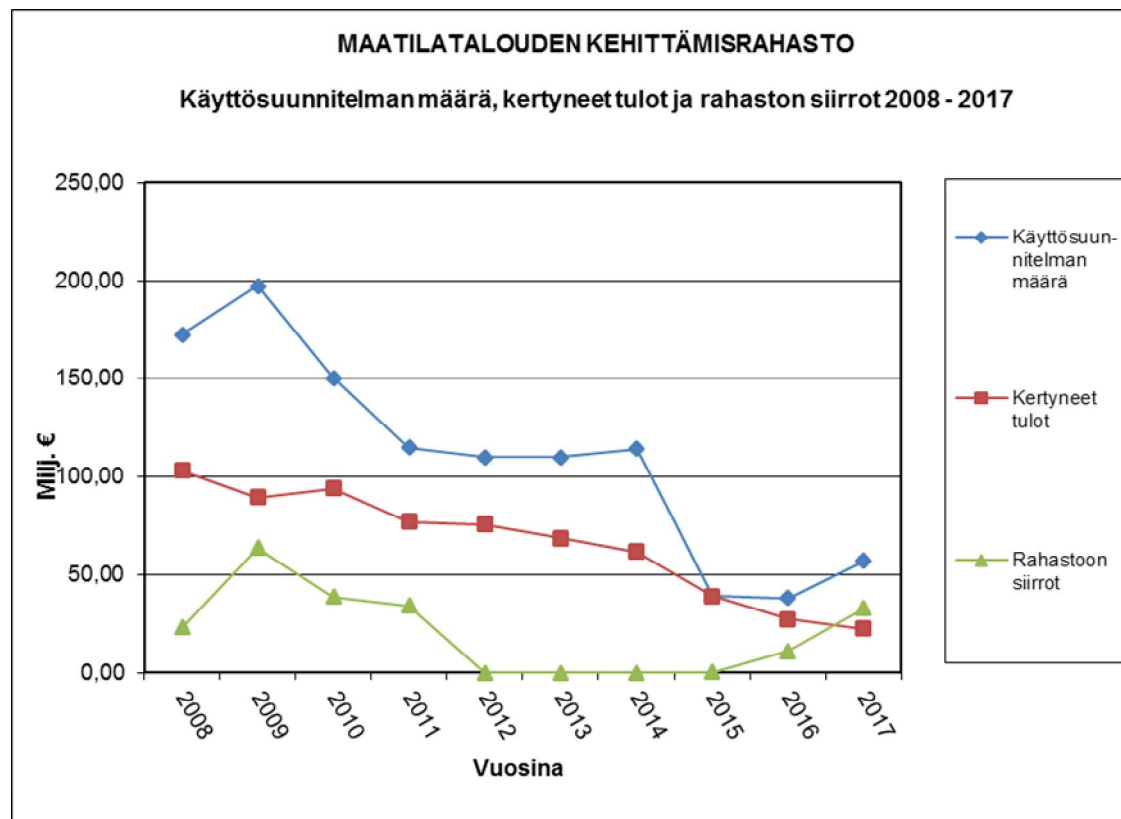
nasaamisista kertyi vielä 29,47 miljoonaa euroa. Tilojen myyntihintojen korkoihin ja lyhennyksiin on sisällytetty myös tilojen myynnit virastoille ja laitoksille. Tilojen myynti kasvoi noin 20 prosentilla edellisestä vuodesta.

Osana hallitusohjelman kärkihankerahoitusta Makeralle osoitettiin 30 miljoonaa euroa käytettäväksi maatalouden kannattavuuden ja kilpailukyyn parantamiseen. Edellisenä vuonna rahastoon tehtiin 11 miljoonan talousarviosiirto. Valtion vuoden 2017 ensimmäisessä lisätalousarviossa Makeraan osoitettiin 3,0 miljoonan euron määräraha siirtana maatalouden kannattavuuden turvaamiseen osoitetusta määrärahasta (ns. kriisipakettirahoitus).

Maaseutuohjelman edellisellä rahoituskaudella EU-osarahoitteiset investoinnit rahoitettiin Makerasta. Komissio on tulouttanut rahoitusosuuden mukaisesti maksut Makeraan. Vuoden 2015 alusta EU-osarahoitteiset kohteet on rahoitettu valtion talousarvion momentilta (30.10.40) ja kokonaan kansalliset investoinnit Makerasta. Tämä selittää käyttösuunnitelman määrän ja kertyneiden tulojen laskun.

Alla olevassa kuvassa on esitetty vuosina 2008-2017 kertyneet tulot ja talousarviosiirrot. Tuloja kertyi vuonna 2017 yhteensä 22,59 miljoonaa euroa, vuonna 2016 yhteensä 27,46 miljoonaa euroa ja vuonna 2015 yhteensä 39,29 miljoonaa euroa. Kertyneet tulot on esitetty ilman vuodelta 2016 siirtyneitä sitomattomia varoja. Kaikkiaan tulot vuonna 2017 olivat 123,17 miljoonaa euroa, vuonna 2016 tulot olivat 99,23 miljoonaa euroa ja vuonna 2015 tulot olivat 84,96 miljoonaa euroa.

Kuva 2. Käyttösuunnitelman määrä, kertyneet tulot ja talousarviosiirrot rahastoon 2008 - 2017.

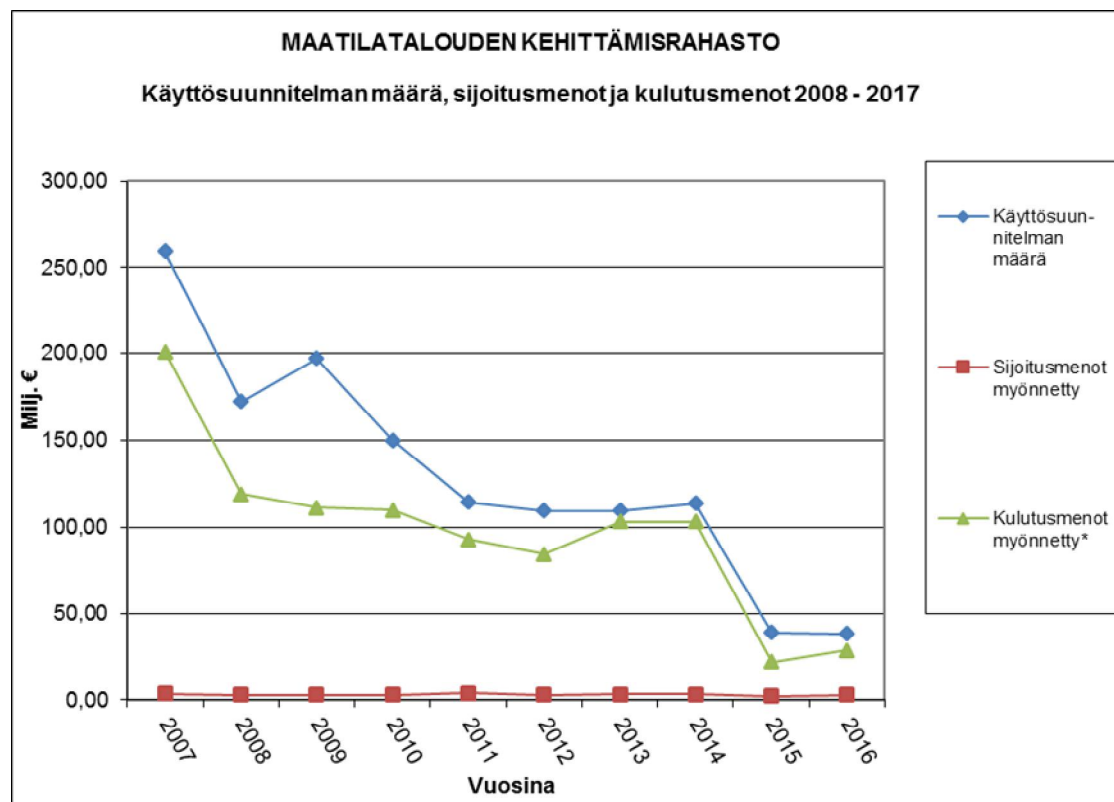

Menojen rakenne ei muuttunut vuodesta 2016. Pääosa menoista, 96 prosenttia (vuonna 2016 osuus menoista oli 91 prosenttia ja vuonna 2015 osuus oli 91 prosenttia), aiheutui kulutusmenoista, joissa suurin erä oli myönnetyt avustukset. Sijoitusmenojen osuudeksi jäi noin 4 prosenttia (vuonna 2016 vajaa 9 prosenttia ja vuonna 2015 myös vajaa 9 prosenttia).

Rahaston sijoitusmenot pienenivät 1,54 miljoonaa euroa vuodesta 2016, kulutusmenot kasvoivat 1,78 miljoonaa euroa.

Alla olevassa kuvassa on esitetty vuosien 2008–2017 sijoitusmenot vuonna 2017 yhteensä 1,28 miljoonaa euroa, vuonna 2016 yhteensä 2,81 miljoonaa euroa ja vuonna 2015 2,13 miljoonaa euroa ja kulutusmenot vuonna 2017 yhteensä 30,64 miljoonaa euroa, vuonna 2016 yhteensä 28,86 miljoonaa euroa ja vuonna 2015 yhteensä 22,07 miljoonaa euroa. Käyttösuunnitelman määrää vuonna 2017 yhteensä 57,30 miljoonaa euroa, vuonna 2016 yhteensä 38,10 miljoonaa euroa ja vuonna 2015 yhteensä 39,05 miljoonaa euroa. Maitokiintiöiden ostot vuoteen 2010 saakka sisältyvät kulutusmenoihin.

Kuva 3. Käyttösuunnitelman määrä, sijoitusmenot ja kulutusmenot 2008–2017

1.6.2. Käyttösuunnitelman toteutuminen

Käyttösuunnitelma vuodelle 2017 vahvistettiin 12.1.2017 ja sitä muutettiin 24.5.2017 sekä 12.10.2017. Käyttösuunnitelman loppusumma pieneni 14,65 miljoonalla. Muutos johtui EU-tulojen loppumisesta.

Taulukko 7. Maatilatalouden kehittämisrahaston vuoden 2017 käyttösuunnitelman muutokset, miljoonaa euroa.

TULOT	Käyttös.	Käyttös.	Käyttös.
	12.1.2017	24.5.2017	12.10.2017
		muutos	muutos
V. 2016 siirtyneet sitomattomat varat	85,20	67,55	67,55
Rahaston omat tulot arvioitiin	24,60	24,60	24,60
Lainojen ja avustusten peruutukset	0,20	0,20	0,20
Siirto valtion talousarviosta	30,00	30,00	33,00
Yhteensä	140,00	122,35	125,35
MENOT			
Sijoitusmenoihin ohjattiin	5,00	5,00	5,00
Kulutusmenoihin ohjattiin	51,10	52,30	52,30
Yhteensä	56,10	57,30	57,30
Sitomattomaksi jäävä osuus	83,90	65,05	68,05

Makeran tulot toteutuivat vuonna 2017 vain hieman suunniteltua pienempinä¹. Kaikkiaan tuloja kerkyi 123,17 miljoonaa euroa eli 2,18 miljoonaa euroa käyttösuunnitelmassa arvioitua vähemmän. Käyttösuunnitelman tulot toteutuivat 98,3 prosenttisesti.

Ennakoidut lainojen ja avustusten peruutukset alittuivat lähes 90 prosentilla arvioidusta. Peruutusten arviointi on käytännössä mahdotonta.

Suunnitelluista menoista sidottiin ainoastaan 58,6 prosenttia. Sijoitusmenoista käytettiin vain 25,6 prosenttia ja kulutusmenoihin 65,5 prosenttia suunnitellusta.

Vuodelle 2018 siirtyi sitomattomia varoja 91,24 miljoonaa euroa. Käyttösuunnitelman arvion mukainen sitomattomien varojen määrä, 68,05 miljoonaa euroa, ylittyi 23,19 miljoonalla eurolla.

¹ Luku 5. Liitetiedot

1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma²

Rahaston tuotot koostuvat pääosin toiminnan tuotoista ja rahoitustuotoista. Rahoitustuotot kattoivat noin 46 prosenttia tuotoista ja toiminnan tuotot 54 prosenttia. Tulorakenne on muuttunut edellisistä vuosista siten, että tulot EU:lta ovat loppuneet.

Toiminnan tuotot koostuvat maksullisen toiminnan tuotoista, rahastolle hankittujen tilojen vuokrista ja käyttökorvauksista sekä muista toiminnan tuotoista. Maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 31 prosenttia edellisestä vuodesta, syynä kasvuun oli maan myyntien lisääntyminen.

Rahoitustuotot koostuvat pääosin lainojen ja kauppahintasaamisten korkotuotoista sekä takausprovisioista. Ne on kirjattu suoriteperusteella. Rahoitustuotot kasvoivat edellisvuodesta kuusi prosenttia.

Siirtotalouden tuotot koskevat Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007 - 2013 väli-maksuja, joista osa on tuloutettu Makeralle tosiasiallisesti suoritettuja menoja vastaavasti ja ohjelman saavutettua 95 prosenttia kokonaisrahoituskehyksestä komissio suorittaa saatavat loppumaksun yhteydessä. Komissio suoritti loppumaksun 2016 vuoden lopussa, siirtotalouden tuotoissa näkyy vähennyksenä vuositiliselvityksen oikaisu. Alla olevassa taulukossa toimenpide (Tp) 112 koskee nuorten viljelijöiden tilanpidon aloittamiseen ja toimenpide (Tp) 121 maatilojen nykyaikaistamiseen kohdistettuja avustuksia.

Taulukko 8. Tuotot EU:lta 2013 – 2017

	Muutos Milj. € 2016-2017	Muutos % 2016-2017	Milj. € 2017	Milj. € 2016	Milj. € 2015	Milj. € 2014	Milj. € 2013
Tavoite 1-ohjelma							
Itä-Suomi							
Pohjois-Suomi							
Manner-Suomi-ohjelma							
Tp 112	0,01	-98,2	0,0	0,0	2,53	6,40	7,50
Tp 121	0,02	-93,4	0,0	0,0	5,41	17,30	17,51
Yhteensä	0,03	-94,6	0,0	0,0	7,94	23,70	25,01

Rahaston kulut koostuvat toiminnan kuluista, rahoituskuluista sekä siirtotalouden kuluista. Siirtotalouden kulujen osuus rahaston kuluista oli reilut 89 prosenttia. Toiminnan kulujen osuus oli reilut kahdeksan prosenttia ja rahoituskulujen osuus oli vajaat kolme prosenttia.

Toiminnan kulut koostuvat maan ostoista, henkilöstökuluista, palvelujen ostoista ja muista kuluista. Kuluista pääosa kertyi maan ostoista. Varastojen muutos koskee maa-alueita. Palvelujen ostot vähenevät edellisvuodesta. Palvelujen ostojen suurin erä koski Hyrrä-tietojärjestelmäprojektin rahoitusta sekä vähenevältä osalta Rahtu-järjestelmää. Hyrrä-tietojärjestelmä on yritys- hanke- ja rakennetukien hakemisen, myönnön, maksatuksen ja seurannan uusi tietojärjestelmä ja Rahtu rakennetukien hallinnoinnin aiempi tietojärjestelmä, minkä johdosta tietojärjestelmien ylläpitoa on rahoitettu Makeran varoin. Muihin kuluihin sisältyvät myös muun muassa verot ja muut pakolliset maksut. Kaikkiaan toiminnan kulut kasvoivat noin neljänneksen edelliseen vuoteen verrattuna johtuen kasvaneista maan hankinnoista.

Rahoituskulut koostuvat pääosin keskusrahallaitosten hoitopalkkioista. Lisäksi rahoituskuluissa on laina- ja tukisaamisten tileistä poistot, takausluottojen hoitokorvaukset sekä epävarmojen tukisaatavien arvostamiskirjauksesta johtuva luottotappiokirjaus.

² Luku 2. Tuotto- ja kululaskelma

Siirtotalouden kulut koostuvat maksetuista avustuksista. Ne olivat 29,2 miljoonaa euroa (43,4 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja 70,4 miljoonaa euroa vuonna 2015). Siirtotalouden kulut supistuivat 33 prosenttia vuodesta 2016.

Toiminnan nettotulos (JÄÄMÄ I) laski edellisestä vuodesta ja oli 0,04 miljoonaa euroa. Rahoitus-tuottojen ja kulujen jälkeen tulos (JÄÄMÄ II) oli 1,5 miljoonaa. Siirtotalouden tuottojen ja kulujen jälkeen tilikauden kulujäämä (JÄÄMÄ III) supistui -27,7 miljoonaa euroon, kun se vuonna 2016 oli -42,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2015 oli ollut -63,0 miljoonaa euroa.

1.6.4. Tase³

Makeran taseen loppusumma on pysynyt viime vuotisella tasolla. Vuonna 2017 taseen loppusumma oli 336,5 miljoonaa euroa (vuonna 2016 loppusumma oli 331,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2015 se oli 362,5 miljoonaa euroa). Suurin syy taseen pienenemiseen viime vuosina on lainasaamisten määrän väheneminen.

Vastaavaa

Rahaston tase koostuu lainasaamisista, joihin sisältyvät valtionlainat ja kauppahintasaamiset, sekä vaihto-omaisuudesta, pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista saamisista ja rahavaroista. Lainasaamisia oli vuoden 2017 lopussa 58,0 miljoonaa euroa, (vuoden 2016 lopussa 74,6 ja vuoden 2015 lopussa 97,1 miljoonaa euroa), mistä taseen pitkäaikaisia lainasaamisia oli 42,8 miljoonaa euroa (56,6 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja 75,2 miljoonaa euroa vuonna 2015) ja lyhytaikaisia 15,2 miljoonaa euroa (18,0 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja 21,9 miljoonaa euroa vuonna 2015). Lainasaamisten⁴ (lainat ja kauppahintasaamiset) määrä on laskenut yhtäjaksoisesti vuodesta 2004, koska uusia lainoja ei ole enää juuri myönnetty. Vuonna 2017 lainakanta supistui 22,3 prosenttia, hieman edellisvuotta enemmän. Lainasaamisten muutos vuosina 2013–2017 on esitetty alla olevassa taulukossa 9. Taulukosta käy ilmi myös lainakannan jakauma taseessa lyhyt- ja pitkäaikaisiin saamisiin.

Taulukko 9. Lainasaamisten muutos 2013 – 2017.

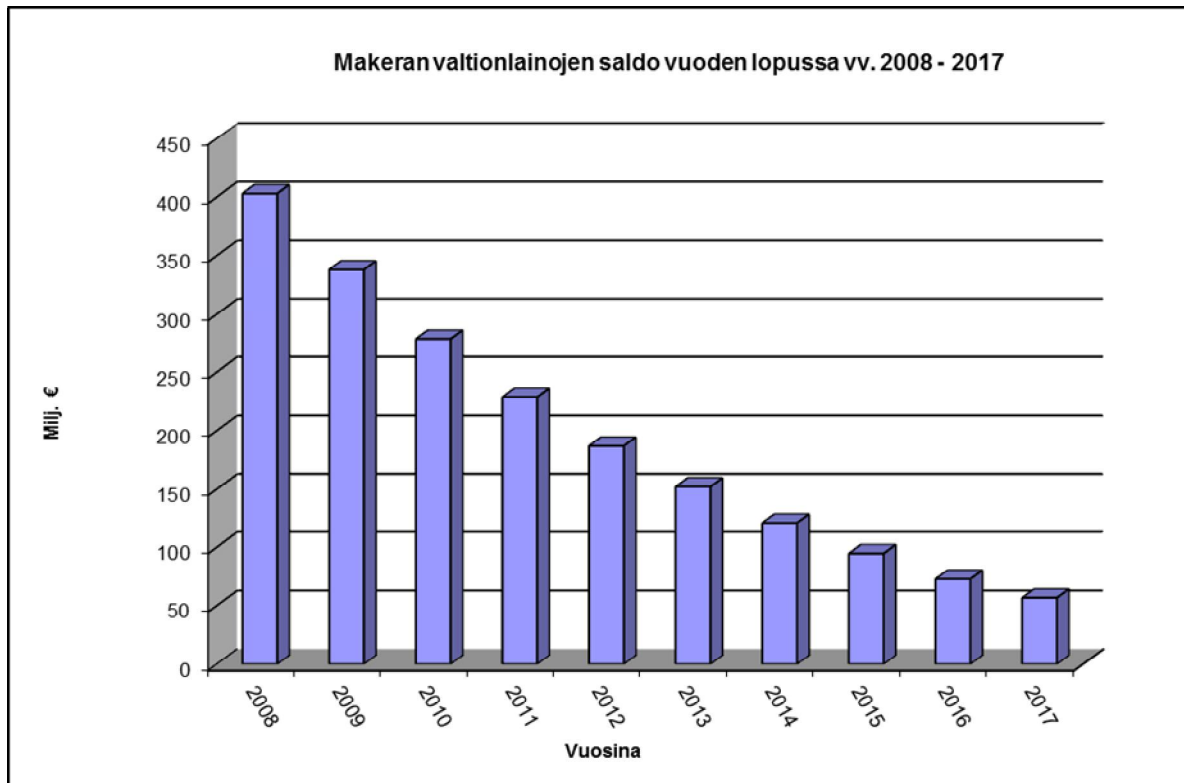
	Muutos 2016-2017		2017	2016	2015	2014	2013
	Milj. €	%	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €
saldo 1.1.	-22,5	-23,1	74,6	97,1	124,1	156,0	191,4
Uudet*	0,1	14,9	1,0	0,9	1,1	1,5	2,5
lyhennykset	5,7	-24,6	-17,6	-23,3	-28,1	-33,5	-37,9
saldo 31.12.	-16,6	-22,3	58,0	74,6	97,1	124,1	156,0
Tase-erittely	Muutos 2016-2017		2017	2016	2015	2014	2013
	Milj. €	%	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €
Pitkäaikaiset	-13,8	-24,3	42,8	56,6	75,2	96,1	124,1
Lyhytaikaiset	-2,8	-15,7	15,2	18,0	21,9	27,9	31,9
Yhteensä	-16,6	-22,2	58,0	74,6	97,1	124,1	156,0

Lainakanta koostuu pääosin valtionlainoista. Vuoden 2017 valtionlainojen saldo oli 56,9 miljoonaa euroa (73,0 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja 94,70 miljoonaa euroa vuonna 2015). Alla olevassa kuvassa 4 on esitetty valtionlainojen saldo vuosina 2008–2017.

³ Luku 3. Tase.

⁴ Liitteessä 15 on selvitys talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston myöntämistä lainoista ja kauppahintasaamisista 31.12.2015.

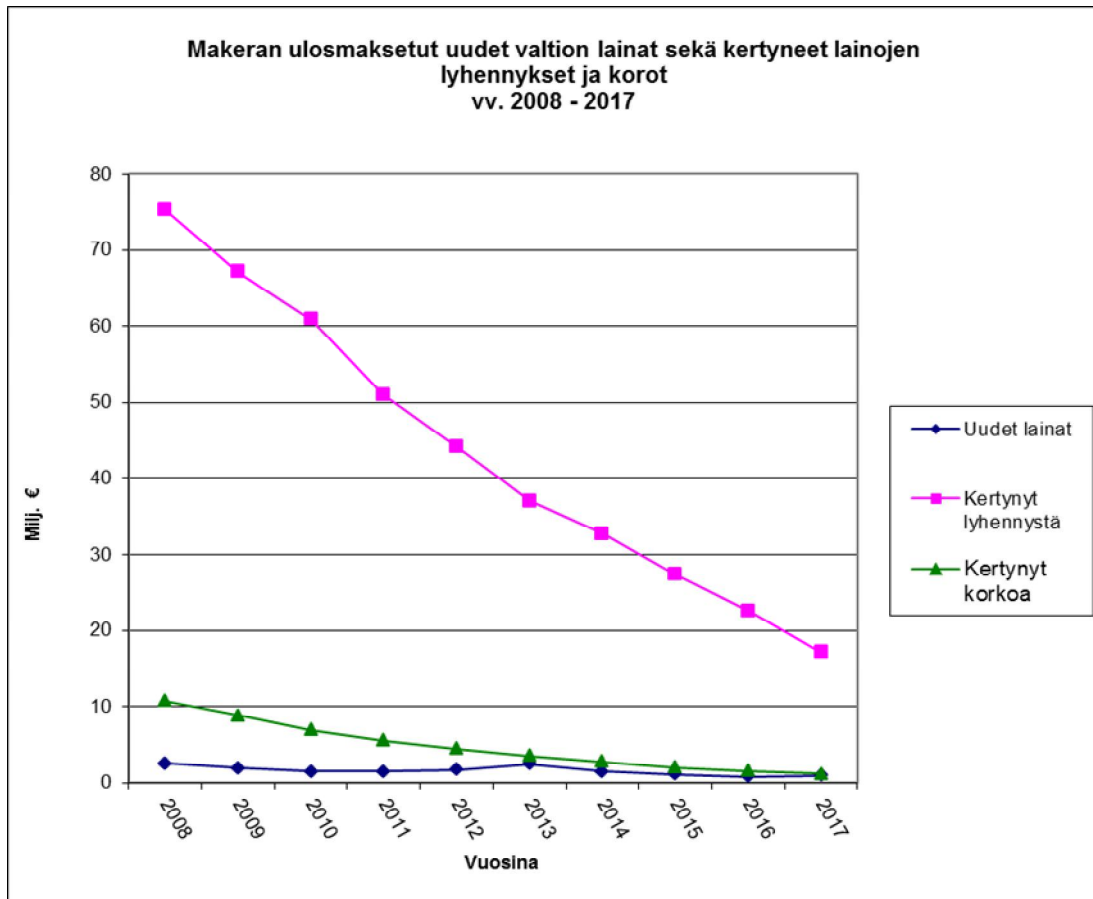
Kuva 4. Makeran valtionlainojen saldo vuoden lopussa vv. 2008–2017, miljoonaa euroa.

Ulosmaksettujen lainojen määrä on laskenut pääsääntöisesti vuodesta 2004. Vuonna 2017 ulosmaksettujen lainojen määrä nousi 1,0 miljoonaan euroon. Nousua oli 13 prosenttia verrattuna vuoteen 2016. Vuonna 2016 maksettiin lainoja 0,9 miljoonaa euroa ja vuonna 2015 1,1 miljoonaa euroa. Lyhennyksiä kertyi 24 % edellisvuotta vähemmän, kun vuonna 2016 alenema oli 17 %. Rahalaitosten lainojen lyhennyksistä kertyi ylimääräisinä suorituksina 12 prosenttia ja kantojen mukaisina maksuina 88 prosenttia. Vuonna 2016 vastaavat prosenttiluvut olivat 18 ja 82 ja vuonna 2015 vastaavasti 21 ja 79. Valtiokonttorin perimistä lainasaamisista jakaumatietoja ei ole saatavilla.

Alla olevassa kuvassa on esitetty rahalaitosten sekä kolttaja- ja peruskuivatuslainojen ulosmaksetut lainat, lainoista kertyneet lyhennykset sekä korot vuosilta 2008-2017. Vuonna 2017 korkoja kertyi 1,2 miljoonaa euroa (1,6 vuonna 2016 ja 2,1 vuonna 2015), uusia lainoja myönnettiin 1,0 miljoonaa euroa (0,9 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja vuonna 2015 1,1 miljoonaa euroa) ja lyhennyksiä kertyi 17,12 miljoonaa euroa (22,6 vuonna 2016 ja 27,4 vuonna 2015).

Kuva 5. Ulosmaksetut uudet valtionlainat sekä kertyneet lainojen lyhennykset ja korot vv. 2008–2017, miljoonaa euroa.

Valtionlainasaamisten järjestämättömät ja 0-korkoiset lainasaamiset ovat 31.12.2017 3,26 miljoonaa euroa (vuonna 2016 3,18 ja vuonna 2015 3,69 miljoonaa euroa).

Rahalaitosten ilmoituksen mukaan järjestämättömiä ja 0-korkoisia lainasaamisia oli 2,69 miljoonaa euroa (vuonna 2016 2,30 ja vuonna 2015 2,50 miljoonaa euroa). Valtiokonttorin ilmoituksen mukaan kolttalainojen järjestämättömiä ja 0-korkoisia saatavia oli 0,004 miljoonaa euroa (vuonna 2016 0,08 ja vuonna 2015 0,07) sekä peruskuivatuslainojen 0,02 miljoonaa euroa (vuonna 2016 0,01 ja vuonna 2015 0,03 miljoonaa euroa).

Valtion myyntihintasaamisten järjestämättömiä ja 0-korkoisia oli 0,54 miljoonaa euroa (vuonna 2016 0,78 ja vuonna 2015 1,09 miljoonaa euroa).

Järjestämättömiä ja 0-korkoisia lainasaamisia oli 5,6 % koko lainakannasta: valtionlainakannasta osuus oli 5,7 % ja kauppahintasaamisista 47,7 %. Vuonna 2016 osuudet olivat vastaavasti 4,4 % , 4,3 % ja 48,3 %.

Vaihto-omaisuus (tavarat) käsittää rahaston ostamat tilat. Vaihto-omaisuus vähentyi 8,76 miljoonaan euroon edellisvuoden 9,94 miljoonasta eurosta. Tiloja on hankittu pääosin tilusjärjestelyjä varten.

Pitkäaikaiset saamiset ovat alueellisten ympäristökeskusten, vuodesta 2010 alkaen ELY-keskusten, valtion työnä tehtäville peruskuivatushankkeille myönnettyjä lainaosuuksia, joista varsinaisia laina-

päätöksiä ei ole vielä tehty. Niitä oli 0,53 miljoonaa euroa. Määrä on laskenut edellisestä vuodesta, jolloin pitkäaikaisia saamisia oli 1,27 miljoonaa euroa.

Lyhytaikaiset saamiset koostuvat siirtosaamisista ja muista lyhytaikaisista saamisista.

Siirtosaamisista valtaosa koostuu lainojen ja kauppahintasaamisten siirtyvistä koroista. Muita siirtosaamisia on jonkin verran. Ne koskevat ELY-keskusten tuloutuksia Makeralle.

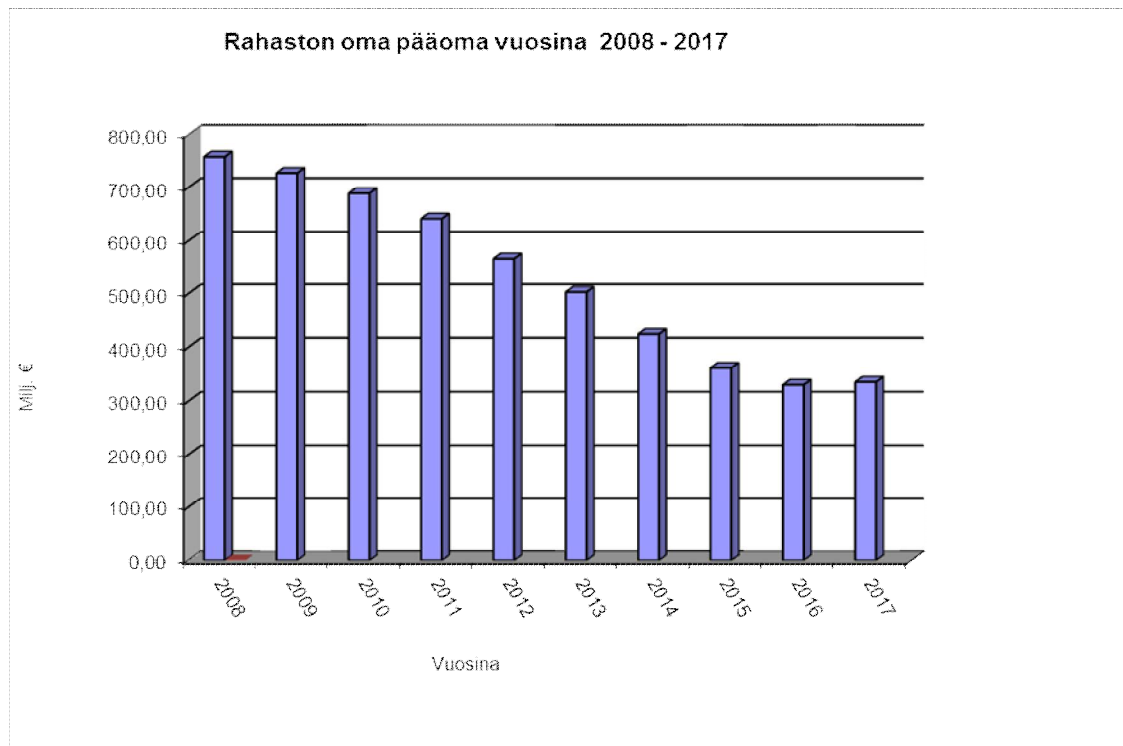
Muissa lyhytaikaisissa saamisissa suurin erä on lainasaamisten vuonna 2017 erääntyväksi arvioitu osuus 15,0 miljoonaa euroa. Vuonna 2017 arvioitiin kertyväksi 18,0 miljoonaa euroa. Lisäksi muihin lyhytaikaisiin saamisiin sisältyvät tukimaksusaatavat ja tutkimuksiin ja hankkeisiin annetut ennakot. Tänä vuonna tehtiin alaskirjaus epävarmojen tukimaksusaatavien osalta perustuen jatkotoimenpideyksikön laskelmaan. Epävarmat tukimaksusaatavat johtuvat saatavien perimisen epätodennäköisyydestä erityisesti konkurssimenettelyssä tai velkajärjestelyssä olevien saatavien osalta. Tukimaksusaatavien määrä taseessa laski näin ollen 0,35 miljoonaa euroon viime vuoden 0,4 miljoonasta. Tutkimuksiin ja hankkeisiin ei annettu ennakoita.

Yhdystilisaatava valtiolta kasvoi 268,5 miljoonaa euroon edellisvuoden 244,9 ja vuoden 2015 228,9 miljoonasta eurosta. Nousua oli 23,6 miljoonaa euroa eli noin 9 prosenttia vuodesta 2016.

Vastattavaa

Maatilatalouden kehittämisrahaston oma pääoma pysyi lähes ennallaan. Oma pääoma oli vuoden 2017 lopussa 334,9 miljoonaa euroa, kun se vuoden 2016 lopussa oli 329,6 ja vuoden 2015 lopussa 361,1 miljoonaa euroa. Oma pääoma kasvoi siten edellisvuodesta 5,3 miljoonaa euroa, kun vuodesta 2015 vuoteen 2016 laskua oli 31,5 miljoonaa euroa. Alla oleva kuva havainnollistaa kehitystä vuodesta 2008 alkaen.

Kuva 6. Makeran oma pääoma vuosina 2008–2017, miljoonaa euroa.

Vieras lyhytaikainen pääoma koostuu ostovelosta.

1.6.5. Rahaston rahoituslaskelma

Rahaston likvidit varat kasvoivat vuoden aikana 23,6 miljoonaa euroa 269 miljoonaan euroon. Muutos jatkui samansuuntaisena ja likipitään samansuuruisena kuin edellisenä vuonna.

1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Johtokunta on arvioinut, täyttääkö maatilatalouden kehittämisrahaston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta sille talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet ja todennut, että sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on seuraavat pääasialliset kehittämistarpeet, joiden vuoksi ryhdytään toimenpiteisiin:

1. Vuodesta 2015 alkaen osarahoitteisten investointiavustusten rahoitus on siirretty valtion talousarvioon. Kun ohjelmakauden aikana tehdään muutoksia rahoituslähteiden välillä, on tärkeää huolehtia siitä, että määrärahojen mitoitus on tasapainossa suhteessa niihin toimiin, jotka rahoitetaan Makerasta. Lisäksi on varmistettava, että myönnetyille valtioneuvostokauksille on olemassa riittävä kate.
2. Johtokunta pitää tärkeänä, että Makerasta myönnettävät rahoitusjärjestelmän varat sekä valtion takaukset kohdentuvat mahdollisimman tehokkaalla ja vaikuttavalla tavalla ja että rahoituspäätöksiä tehtäessä kiinnitetään kokonaisvaltaisesti erityistä huomiota investoivien tilojen taloussuunnitteluun ja riskienhallintaan.
3. Johtokunta pitää tärkeänä, että toiminnan jatkuvuus ja laatuun liittyvä osaaminen varmistetaan hallinnon muutosten yhteydessä.

1.8. Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä

Makeran tehtävien hoidossa ei vuonna 2017 ole ilmennyt väärinkäytöksiä.

2. Tuotto- ja kululaskelma

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1. - 31.12.2017		1.1. - 31.12.2016	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	2 567 781,32		1 779 163,62	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	109 094,20		75 860,40	
Muut toiminnan tuotot	<u>11 949,01</u>	2 688 824,53	<u>8 152,68</u>	1 863 176,70
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 299 810,09		1 529 238,46	
Ostot tilikauden aikana	1 121 097,09		2 485 174,96	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	1 178 713,00		-955 936,50	
Henkilöstökulut	2 593,47		3 409,39	
Palvelujen ostot	337 890,81		451 816,62	
Muut kulut	<u>10 493,28</u>	-2 650 787,65	<u>21 237,94</u>	-2 005 702,41
JÄÄMÄ I		38 036,88		-142 525,71
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	2 280 225,14		2 148 875,63	
Rahoituskulut	<u>-853 915,88</u>	1 426 309,26	<u>-1 071 566,50</u>	1 077 309,13
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot		0,00		0,00
JÄÄMÄ II		1 464 346,14		934 783,42
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Siirtotalouden tuotot EU:lta	<u>-1 844,59</u>	-1 844,59	<u>-33 982,27</u>	-33 982,27
Kulut				
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	<u>29 187 263,65</u>	-29 187 263,65	<u>43 437 993,76</u>	-43 437 993,76
Siirtotalouden kulujen palautukset		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-27 724 762,10</u>		<u>-42 537 192,61</u>

3. Tase

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON TASE

	31.12.2017		31.12.2016	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Lainasaamiset	42 824 834,64		56 597 559,48	
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		42 824 834,64		56 597 559,48
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS				
VAIHTO-OMAISSUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	8 763 838,41	8 763 838,41	9 942 551,41	9 942 551,41
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkääikaiset saamiset		533 674,79		1 269 367,08
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset				
Siirtosaamiset	322 327,35		242 198,12	
Muut lyhytaikaiset saamiset	15 588 811,14		18 473 345,28	
Ennakkomaksut		15 911 138,49		18 715 543,40
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Muut rahat ja pankkisaamiset	268 500 664,93	268 500 664,93	244 931 051,20	244 931 051,20
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS YHTEENSÄ		293 709 316,62		274 858 513,09
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>336 534 151,26</u>		<u>331 456 072,57</u>

	31.12.2017		31.12.2016	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Rahaston pääoma	1 672 809 225,63		1 661 809 225,63	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-1 343 197 994,45		-1 300 660 801,84	
Talousarviosiirrot	33 000 000,00		11 000 000,00	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-27 724 762,10	334 886 469,08	-42 537 192,61	329 611 231,18
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Ostovelat	1 640 966,84		1 844 841,39	
Siirtovelat	2 443,47		0,00	
Muut lyhytaikaiset velat	4 271,87	1 647 682,18	0,00	1 844 841,39
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		<u>1 647 682,18</u>		<u>1 844 841,39</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>336 534 151,26</u>		<u>331 456 072,57</u>

4. Rahoituslaskelma

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON RAHOITUSLASKELMA

	1.1.2017 - 31.12.2017	1.1.2016 - 31.12.2016
	€	€
OMA TOIMINTA		
Veronluonteiset tulot		
Palvelujen myynti, vuokrat, käyttökorvaukset ja muut toiminnan tulot	2 585 546,83	1 893 683,45
Korkotulot ja voiton tuloutukset	2 303 373,61	2 217 926,12
Tavaroiden ja palveluiden ostomenot	-1 660 752,16	-2 432 365,19
Henkilöstömenot	-2 593,47	-3 409,39
Muut menot	-10 160,10	-16 013,00
Korkomenot	-673 710,98	-765 553,05
OMAN TOIMINNAN RAHAVIRTA	2 541 703,73	894 268,94
 SIIRTOTALOUS		
Siirtotalouden tulot	-1 844,59	-33 982,27
Tulonsiirrot kunnille		
Tulonsiirrot elinkeinoelämälle	-29 182 991,78	-43 440 493,76
Tulonsiirrot kotitalouksille		
Muut tulonsiirrot kotimaahan		-10 920,00
SIIRTOTALOUDEN RAHAVIRTA	-29 184 836,37	-43 485 396,03
 INVESTOINNIT		
Käyttöomaisuusinvestoinnit		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot		
Sijoitukset arvopapereihin	-180 204,90	-306 013,45
Sijoitusten myyntivoitot		
Annetut lainat	-206 088,40	24 537 673,37
Annettujen lainojen takaisinmaksut	17 599 039,67	23 340 972,99
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	17 212 746,37	47 572 632,91
 RAHOITUS		
Oman pääoman muutos	33 000 000,00	11 000 000,00
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	33 000 000,00	11 000 000,00
 LIKVIDIEN VAROJEN MUUTOS	23 569 613,73	15 981 505,82
 LIKVIDIT VARAT 1.1.	244 931 051,20	228 949 545,38
LIKVIDIT VARAT 31.12.	268 500 664,93	244 931 051,20

5. Liitetiedot

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

Liitetiedot on numeroitu valtiovarainministeriön määräysten mukaisesti, jotta koko valtionhallinnossa olisi samat liitteet samoissa paikoissa. Niitä ei voi muuttaa. Jos jotain liitettä ei ole, sitä ei tarvitse esittää.

Vuodesta 2005 käyttösuunnitelman seurantalaskelmassa **MENOT (milj. euroa) erotus** = sidottu - käyttösuunnitelma, jolloin suunnitelmaa pienempi toteutuma näkyy erotuksessa miinusmerkkisenä. Vuoden 2004 ja sitä aikaisemmissa laskelmissa erotus oli *käyttösuunnitelma - sidottu*. Käyttösuunnitelman seurantalaskelmassa **TULOT (milj. euroa) erotus on aina ollut kertynyt - suunnitelma**.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 2: Rahaston varojen käyttösuunnitelma

TULOT (milj. euroa)	Käyttösuunnitelma v:lle 2017	Kertynyt v. 2017	Erotus (kertynyt- käyttösuunn.)	Toteutunut %
1. Lainojen korot, lyhennykset ja ylimääräiset lyhennykset	21,60	18,34	-3,26	84,9
2. Tilojen myyntihintojen korot, lyhennykset ja ylimääräiset lyhennykset	1,80	0,57	-1,23	31,4
Maanseutuelinkeinolain kauppahinnat/ L 1295/90				
Maankäyttölain kauppahinnat/ L 353/58				
Porotilalain kauppahinnat/ L 590/69				
Kolttien maajärjestely/ L 593/69				
Maatilalain kauppahinnat/ L188/77				
Luontaiselinkeinolain kauppahinnat/ L610/84				
Porotalouslain kauppahinnat/ L 161/90				
Muut tulot sekä tulot myynneistä valtion virastoille ja laitoksille		2,57	2,57	
	1,80	3,13	1,33	174,1
3. Muut tulot				
Valtion takauksesta saatavat provisiot	1,20	0,95		
Muut korot		0,04		
Vuokratulot, tulot raivaus- ja rakentamiskustannusten sekä tie- ja kuivaus- ja metsänparannuskustannusten takaisin perinnästä sekä satunnaiset tulot		0,12		
	1,20	1,12	-0,08	93,2
4. Tulot EU:lta vuonna 2017	0,00	0,00	0,00	0,0
Tulot kohdista 1-4	24,60	22,59	-2,01	91,8
5. Vuodelta 2016 siirtyneet sitomattomat varat (*)	67,55	67,55	0,00	100,0
6. Lainojen ja avustusten peruutukset	0,20	0,02	-0,18	10,9
7. Siirto valtion talousarviosta	33,00	33,00	0,00	100,0
Yhteensä	125,35	123,17	-2,18	98,3

¹ Sisältää tilojen myynnit

Maatilatalouden kehittämisrahaston MENOT (milj. euroa)

Käyttö- suunnitelma	Sidottu	Sitomatta	Toteutunut
V:lle 2017	V:lle 2017	V:lle 2017	V:lle 2017
milj. €	milj. €	milj. €	%

MENOT

A Sijoitusmenot

1. Maanhankinta	1,80	1,12	-0,68	62,1
2. Lainat				
2. 1. Kansallisesti rahoitettava aloitustuki	1,20		-1,20	0,0
2. 2. Porotalous-, luontaiselinkeino- ja kolttalainat (kansallisesti rahoitettava)	2,00	0,16	-1,84	8,0
Sijoitusmenot yhteensä	5,00	1,28	-3,72	25,6

B. Kulutusmenot

1. Avustukset				
1. 1. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaiset avustukset	3,10	1,91	-1,19	61,6
1. 2. Peruskuivatusavustukset (kansallisesti rahoitettava)	2,50	2,12	-0,38	84,6
1. 3. Rakennetukilain (1476/2007) mukaiset investointiavustukset (kansallisesti rahoitettava)	35,00	19,59	-15,41	56,0
1. 4. Villisikatarhojen aitauskustannukset	1,20	0,15	-1,05	12,7
Avustukset yhteensä	41,80	23,77	-18,03	56,9
2. Rahalaitoksille maksettavat hoitopalkkiot	0,90	0,47	-0,43	51,7
3. Maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämishankkeet	5,00	4,80	-0,20	96,0
4. Luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskeva tutkimus	0,35	0,35		100,0
5. Vakuustoiminnan menot	1,70		-1,70	0,0
6. Rahoitusjärjestelmän (Rahtu, Hyrrä) kehitys ja ylläpito	0,30	0,30		100,0
7. Valtakunnalliset tutkimus- ja kehittämishankkeet	0,51	0,51		100,0
8. Kolttien asiainhoidon, kalavesien hoidon ja palvelutuen kulut	0,24	0,24		100,0
9. Muut menot	1,50	0,21	-1,29	14,1
Muut kulutusmenot yhteensä	10,50	6,88	-3,62	65,5
Kulutusmenot yhteensä	52,30	30,64	-21,66	58,6
Sijoitus- ja kulutusmenot yhteensä	57,30	31,92	-25,38	55,7
Siirtyvät sitomattomina varoina vuodelle 2018	68,05	91,24	23,19	134,1

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 3: Henkilöstökulujen erittely

	2017	2016
Henkilöstökulut	2 236,44	2 634,00
Palkat ja palkkiot	2 236,44	2 634,00
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Henkilösivukulut	357,03	775,39
Eläkekulut	328,69	716,82
Muut henkilösivukulut	28,34	58,57
Yhteensä	2 593,47	3409,39
Johdon palkat ja palkkiot	289,00	272,00
josta tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut	0,00	0,00
Johto	0,00	0,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00
Lomapalkkavelka	0,00	0,00

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 6: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2017	2016	Muutos 2017 - 2016
Korot euromääräisistä saamisista	1 329 741,65	1 629 604,11	-299 862,46
Muut rahoitustuotot	950 483,49	519 271,52	431 211,97
Rahoitustuotot yhteensä	2 280 225,14	2 148 875,63	131 349,51
Rahoituskulut	2017	2016	Muutos 2017 - 2016
Korot euromääräisistä veloista	0,00	25 130,53	-25 130,53
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	180 204,90	306 013,45	-125 808,55
Muut rahoituskulut	673 710,98	740 422,52	-66 711,54
Rahoituskulut yhteensä	853 915,88	1 071 566,50	-217 650,62
Netto	1 426 309,26	1 077 309,13	349 000,13

Henkilöstökuluiksi on tässä katsottu johtokunnan, porotalouden ja luontaiselinkeinojen neuvottelukunnan kokouspalkkiot. Johtokunnan jäsenten palkkiot on esitetty liitteessä myös erikseen.

Lainananto lainansaajasektoreittain

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 7: Rahastosta annetut lainat

€	Lainapääoma 31.12.2017	Lisäys 2017	Vähennys 2017	Lainapääoma 31.12.2016	Pääomamuutos 2017 - 2016
Yritykset ja asuntoyhteisöt	2 140,91	2 737,01	4 326,44	3 730,34	-1 589,43
Yritykset	2 140,91	2 737,01	4 326,44	3 730,34	-1 589,43
-Julkiset yritykset	0	0	0	0	0,00
-Yksityiset yritykset	2 140,91	2 737,01	4 326,44	3 730,34	-1 589,43
Asuntoyhteisöt	0	0	0	0	0,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	54 211 570,69	214 592,20	16 781 370,34	70 778 348,83	-16 566 778,14
Rahalaitokset	54 211 570,69	214 592,20	16 781 370,34	70 778 348,83	-16 566 778,14
Muut rahoituslaitokset	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	0	0	0	0	0,00
Vakuutuslaitokset	0	0	0	0	0,00
Julkisyhteisöt	0	0	0	0	0,00
Paikallishallinto	0	0	0	0	0,00
Sosiaaliturvarahastot	0	0	0	0	0,00
Valtionhallinto	0	0	0	0	0,00
Kotitaloudet	3 799 869,37	776 725,74	813 342,89	3 836 486,52	-36 617,15
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	3 799 869,37	776 725,74	813 342,89	3 836 486,52	-36 617,15
-Maatilataloudenharjoittajien kotitaloudet*	3 799 869,37	776 725,74	813 342,89	3 836 486,52	-36 617,15
-Muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0	0	0	0	0,00
Palkansaajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Omaisuuksien ja tulonsiirtojen saajakotitaloudet	0	0	0	0	0,00
Laitoskotitaloudet	0	0	0	0	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0	0	0	0	0,00
Valtionkirkot	0	0	0	0	0,00
Muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0	0	0	0	0,00
Ulkomaat	0	0	0	0	0,00
Euroopan unioni	0	0	0	0	0,00
Muut maat ja kansainväliset järjestöt	0	0	0	0	0,00
Yhteensä	58 013 580,97	994 054,95	17 599 039,67	74 618 565,69	-16 604 984,72

*Lainoihin liittyvä lisäselvitys liitteessä 15 (1) Täydentäviä tietoja.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 9: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2017	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 - 5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Annetut euromääräiset velkakirjalainat							
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot							
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset							
Euromääräiset lainasaamiset	14 000 270,25	33 121 697,44	5 614 430,95	802 852,40	3 272 021,82	65 403,47	56 876 676,33
Muut euromääräiset sijoitukset							
Muut valuuttamääräiset sijoitukset							
Muut lyhytaikaiset euromääräiset sijoitukset							
Yhdystilisaatavat valtiolta				268 500 664,93			268 500 664,93
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat							
Yhteensä	14 000 270,25	33 121 697,44	5 614 430,95	269 303 517,33	3 272 021,82	65 403,47	325 377 341,26
31.12.2017	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 - 5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Otetut euromääräiset lainat							
Otetut valuuttamääräiset lainat							
Muut pitkäaikaiset velat							
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset							
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat							
Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainat							
Rahaston hoitoon jätetyt vieraat varat							
Yhteensä							

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 10: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja takausten käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektori	Voimassa 31.12.2017	Voimassa 31.12.2016	Voimassa Muutos 2017-2016	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2017 ¹⁾
Kotitaloudet	75 893 675,07	40 083 235,54	35 810 439,53	240 000 000,00
Maatalouden, porotalouden ja luontaiselinkeinojen investointilainat	46 874 307,75	40 083 235,54	6 791 072,21	80 000 000,00
<i>Laki maatalouden rakennetuista (1476/2007), laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista (986/2011)²⁾</i>				
Maatalouden toimintaedellytysten turvaamiseksi myönnettyt valtiontakaukset	29 019 367,32	0,00	29 019 367,32	160 000 000,00
<i>Laki maatiloille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävistä valtiontakauksista (922/2016)³⁾</i>				
Takaukset yhteensä	75 893 675,07	40 083 235,54	35 810 439,53	240 000 000,00

Voimassa olevat takuut ja takuiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektori	Voimassa 31.12.2017	Voimassa 31.12.2016	Voimassa Muutos 2017-2016	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2017 ¹⁾
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	58 013 580,97	74 618 565,69	-16 604 984,72	58 013 580,97
Vastuusitoumukset luottolaitoksille ⁴⁾	58 013 580,97	74 618 565,69	-16 604 984,72	58 013 580,97
<i>Maaseutuelinkeinolaki (1295/1990), maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annettu laki (1303/94), kolttalaki (256/1999), maaseutuelinkeinojen rahoituslaki (329/1999), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki (45/2000)⁵⁾</i>				
Takuut yhteensä	58 013 580,97	74 618 565,69	-16 604 984,72	58 013 580,97
Takaukset ja takuut yhteensä	133 907 256,04	114 701 801,23	19 205 454,81	298 013 580,97

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

Valuutta	Vasta-arvo	Jakauma	Tilinpäätöspäivän kurssi
	€	%	€
Euro	133 907 256,04	100,0	1,0000
Yhteensä	133 907 256,04	100,0	

¹⁾ Esittämistavan muutos: Käytettävissä olevana enimmäismääränä esitettiin vuoden 2016 tilinpäätöksen liitteellä määrä, johon valtion vastuu voi takauksia ja takuita koskevien päätösten perusteella enimmillään nousta. Jos takaukselle tai takuulle on säädetty laissa enimmäismäärä, vuoden 2017 tilinpäätöksen liitteellä sarakkeessa esitetään lain mukainen enimmäismäärä.

²⁾ Maatalouden rakennetuista annetun lain mukainen takausten enimmäismäärä on 80 000 000 euroa.

³⁾ Maatiloille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävistä valtiontakauksista annetun lain mukainen takausten enimmäismäärä on 160 000 000 euroa.

⁴⁾ Esittämistavan muutos: Vastuusitoumukset luottolaitoksille esitettiin vuoden 2016 tilinpäätöksen liitteellä kohdassa Muut monivuotiset vastuut. Rahatarve 31.12.2016 yhteensä oli 74 618 565,69 euroa.

⁵⁾ Laeissa ei ole säädetty vastuusitoumuksille enimmäismäärää.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite15: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Sisältö

- (1) Täydentäviä tietoja
- (2) Selvitys rahaston tilinpäätöksen liitteeseen 7: Rahastosta annetut lainat
- (3) Käytetyt korkoetuudet valtionlainoissa vuonna 2017

(1) Täydentäviä tietoja

Maatilatalouden kehittämisrahaston kirjanpidossa maksullisen toiminnan tuottoihin on kirjattu maan myynnit.

Ostoihin tilikauden aikana on kirjattu maa- ja vesialueiden ostot.

Rahoituskuluihin on kirjattu keskusrahallaitosten hoitopalkkiot, lainasaamisten tileistä poistot, tukisaatavien luottotappiot sekä takausluottojen hoitokorvaukset.

Vaihto-omaisuudessa valmiit tuotteet/tavarat käsittää Makeran varoilla hankitut maa- ja vesialueet. ELY-keskusten ilmoittama tilinpäätöshetken arvo ei poikennut kirjanpidon arvosta.

Pitkäaikaisiin saamisiin sisältyvät peruskuivatuslain 947/1997 mukaiset valtionlainavarat, joista alueelliset ELY-keskukset eivät vielä ole tehneet lainaluetteloita ja joita ei siten vielä ole siirretty lainasaamisiin.

Lyhytaikaisissa saamisissa

- siirtosaamiset koskevat pääosin lainojen ja kauppahintasaamisten siirtyviä korkoja sekä
- muut lyhytaikaiset saamiset pääosin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013 saatavia komissiolta sekä lainojen ja kauppahintasaamisten vuoden 2018 aikana kertyviä lyhennyksiä

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liitteessä 7: Valtiokonttorin hallinnoimissa lainoissa on tehty 2016 kaksi teknistä kirjausta peruskuivatuslainojen nostoihin. Myöntäjäraportin alku- ja loppusaldo eroaa tästä syystä edelleen 2017 Makeran kirjanpidosta 2016 tehdyn teknisen kirjauksen verran. Valtiokonttori on ilmoittanut, että Makeran kirjanpidon saldot ovat oikeat.

Rahaston tilinpäätöksen liitteessä 10: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

- **Myönnetyt takaukset** koskevat elinkeinonharjoittajille maaseutuelinkeinolain (1295/90) ja maaseutuelinkeinon rahoituslain (329/1999) nojalla myönnettäviä valtiontakauksia, joita voidaan myöntää sekä korkotukilainoille että pankkilainoille.

- **Muut monivuotiset vastuut** koostuu lainasaamisista, joihin sisältyvät valtionlainat sekä kauppahintasaamiset.

(2) Selvitys rahaston tilinpäätöksen liitteeseen 7: Rahastosta annetut lainat

Lainat käyttötarkoituksittain eriteltyinä	Lainapääoma varainhoitovuoden alussa	Kertyneet korot (maksuperuste)	Uudet lainat	Kertyneet lyhen- nykset	Korot + lyhennykset	Tileistä poistot	Pääomitetut korot	Lainapääoma varainhoitovuoden lopussa	Rästässä olevat korot ja viiv.korot	Rästässä olevat lyhen- nykset
	1.1.2017			(maksuperuste)	Milj. €			31.12.2017		
	€	€	€	€	€		€	€	euroa	euroa
Maankäyttölainat:	0,00	0,00		0,00	0,00			0,00		
Maatilalainat	357 166,10	9 629,12		170 296,20	0,18			186 869,90		
Maaseudun pienimuot. elinkeinotoim.lainat	0,00	0,00		0,00	0,00			0,00		
Maaseutuelinkeinolainat 91-95	171 460,11	4 293,52		54 503,22	0,06			116 956,89		
Maaseutuelinkeinolainat 96 -	1 544 786,65	25 646,22		505 257,00	0,53			1 039 529,65		
Rakennepoliittikalain muk.	152 339,11	2 975,25		17 177,04	0,02			135 162,07		
Maaseutuelink.rahoit.lainat 2000	58 907 122,85	1 011 768,29		15 124 821,91	16,14			43 782 300,94		
Porotal. & luontelink. rahoit.lainat 2000	9 645 474,01	105 566,22	214 592,20	909 314,97	1,01			8 950 751,24		
Rahalaitosten lainat yhteensä	70 778 348,83	1 159 878,62	214 592,20	16 781 370,34	17,94	0,00	0,00	54 211 570,69	0,00	0,00
Kolttalainat 97 - (TIKE)	1 612 516,45	31 966,46	40 945,00	132 258,39	0,16			1 521 203,06	1 815,53	9 244,51
Peruskuivatuslainat (TIKE)	610 441,31	29 786,46	738 517,75	207 908,36	0,24			1 141 050,70	3 063,98	14 802,34
Valtiorahaston perimät lainat yhteensä	2 222 957,76	61 752,92	779 462,75	340 166,75	0,40	0,00	0,00	2 662 253,76	4 879,51	24 046,85
Lainat yhteensä	73 001 306,59	1 221 631,54	994 054,95	17 121 537,09	18,34	0,00	0,00	56 873 824,45	4 879,51	24 046,85
Kauppahintasaamiset	1 617 259,10	88 456,06		335 185,66	0,42	142 316,92		1 139 756,52	56 821,32	344 056,74
Kauppahintasaamiset yhteensä	1 617 259,10	88 456,06	0,00	335 185,66	0,42	142 316,92	0,00	1 139 756,52	56 821,32	344 056,74
Provisiot valtion takauksista		954 426,64								
Yhteensä lainat ja kauppahinnat	74 618 565,69	2 264 514,24	994 054,95	17 456 722,75	18,77	142 316,92	0,00	58 013 580,97	61 700,83	368 103,59

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite15: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

(3) Maatilatalouden kehittämisrahaston käytetyt korkoetuudet valtionlainoissa 2017

Käytetyt korkoetuudet ovat laskennallisia eriä. Korkoetus on kokonaiskoron ja asiakkaan maksaman koron välinen erotus. Valtionlainan kokonaiskorko on viitekoron ja siihen lisättävän kiinteän prosenttiyksikkömäärän summa. Lainansaajan on maksettava lainasta kyseistä korkoa viisi prosenttiyksikköä alemmaa korkoa, kuitenkin vähintään kahden prosentin vuotuista korkoa.

Käytetyt korkoetuudet 2017

	Itä-Suomi	Pohjois-Suomi	ALMA-alue	Yhteensä
MEL	0,00	119,41	57 509,30	57 628,71
Porotalous/MEL		439,58		439,58
Rakennelaina	0,00	6 840,13	313,92	7 154,05
1996-1999 tuet	0,00	7 399,12	57 823,22	65 222,34
MARAlaina2000	13 858,72	32 137,62	180 994,22	226 990,56
Poro/Luont.2000	972,83	115 451,97		116 424,80
Kauden 2000-tuet	14 831,55	147 589,59	180 994,22	343 415,36
Yhteensä	14 831,55	154 988,71	238 817,44	408 637,70

6. Allekirjoitukset

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 27. helmikuuta 2018.

Johtokunta

Puheenjohtaja

Minna-Mari Kaila

Varapuheenjohtaja

Sari Forsman-Hugg

Jyri Inha

Marjatta Koskinen

Juha Lappalainen

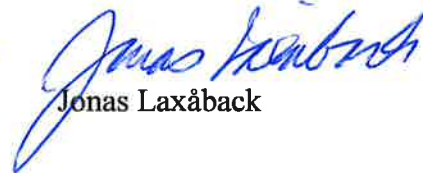
Esko Leinonen

Sanna Koivumäki

Jonas Laxåback

Mika Saari

Tilintarkastajien merkintä

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 27. 2. 2018

BDO Oy, tilintarkastusyhteisö

Hanna Keskinen
KHT

BDO Audiator Oy, ~~JHTT~~-yhteisö

Ari Lehto
JHT, KHT

tilintarkastusyhteisö